



DE EEUWIGE STRIJD

Toneelstuk in drie bedrijven naar het boek “Arjen”

door

COR BRUYN

bewerking

BETSIE OOINK

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **DE EEUWIGE STRIJD**, naar het boek “**Arjen**” gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **COR BRUYN**, bewerking **BETSIE OOINK** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 2004 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **8** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

KEIJKE BOER - boerin van het Kooihuis, weduwe

ARJEN - haar oudste zoon

LAAS - haar jongste zoon

EEGJE - haar dochter

HILLE ROOS - een buurman

JAUKE ROOS - zijn vrouw

JAPKE ROOS - zijn dochter

HIMMELREICH - Houtenkastman (een koopman, marskramer)

EERSTE BEDRIJF:

1e deel: keuken van het Kooihuis,

2e deel: hut van Arjen in het duun

TWEEDE BEDRIJF:

1e deel: keuken van het Kooihuis,

2e deel: hut van Arjen in het duun.

DERDE BEDRIJF:

Beide delen in de keuken van het Kooihuis.

DECOR:

Het toneelstuk speelt zich af op twee verschillende plaatsen, namelijk de keuken van de boerderij "Het Kooihuis" en in een zelfgebouwde hut van Arjen in de duinen.

Woordenlijst:

Mim = moeder

Ta = vader

Famke = meisje

Skilger = Terschellinger

Hos = paard

Groede = stuk grond op de bosplaat

Opperried = buurtfeest

Op de schôttel = op slot

Duun = duinen

EERSTE BEDRIJF

Keijke is bezig eten op tafel te zetten. Het is ergens in de namiddag. Behalve een theeblad met kopjes (*zie hiervoor Sil de Strandjutter*) is er een broodplank met brood, boter en een stukje spek. Soms kijkt ze op de klok op de schoorsteenmantel en zucht eens diep. Er is een afnemende storm. Als de deur opengaat, hoort men een windvlaag. Laas loopt handenwringend naar de kachel, gaat zich warmen aan het vuur en kijkt wat stuurs voor zich uit.

KEIJKE: (*kijkt hem eens vragend aan*) Is er iets?

LAAS: Of er iets is, vraagt Mim. Welnee, er is niets. Ik heb me de hele dag kapot zitten werken om al dat zand weer weg te krijgen, wat vannacht met de storm opgejaagd is. 'k Heb ondertussen de blaren in mijn handen staan (*laat handen zien*) en Mim vraagt of er iets is?

KEIJKE: Och, jongen, toch. Ik zal je zo wat (*uier*)zalf geven.

LAAS: Wat zalf, ja. En dat helpt dan weer tijdelijk. En de volgende keer beginnen we weer opnieuw. Misschien heeft Arjen wel gelijk. Hij zei laatst, dat het beter was, het huis af te breken en een stuk terug op het Westerland weer op te bouwen.

KEIJKE: (*schrikt*) Laas! Hoe komen jullie erbij? Je breekt een goede stee toch zo niet af. Dat is wel het laatste. Het huis dat je voorouders gebouwd hebben! Tja, ons huis staat nu eenmaal aan het eind van het eiland. Iedere keer met noorderstorm wordt het zand weer opgestoven en komt de zee een beetje dichterbij. En steeds weer zal het zand weggehaald moeten worden. Misschien dat de hoge heren ooit komen en er helmgras op poten. Er is al een paar keer een brief naar West gestuurd en ook één al naar Den Haag.

LAAS: Och, dat gelooft Mim toch zelf niet! Mim kent toch ook het spreekwoord: "Wat de Heren aan de vaste wal wijzen, moeten de gekken hier prijzen". Maar goed. Ik ga zo wel weer verder. Ik begrijp alleen niet dat het altijd mijn werk moet zijn. En voor wie doe ik het? Voor die nietsnut van een Arjen.

KEIJKE: (*streng*) Laas, je hebt het over je oudere broer.

LAAS: Ja, Mim, dat weet ik maar al te goed. Daarom juist. Wie krijgt hier straks het hele spul. Hij toch zeker. En wie doet zijn werk? Nou, daar komt hij dan mooi makkelijk aan. Ik ben de jongste en ik moet straks maar zien dat ik ergens mijn eigen spul krijg.

KEIJKE: Jij bent toch vernoemd naar ome Laas, en die hebben geen eigen kinderen, dus daar kan jij terecht. Dat weet je.

LAAS: Ja, dat weet ik. En omdat Oom Laas niet meer leeft, mag ik daar ook iedere keer aan het werk. Niet Arjen, nee, Laas komt wel weer opdraven. (*stormt kwaad naar buiten. Keijke gaat hoofdschuddend door met redderen bij de tafel*)

EEGJE: (*komt binnen*) Is Arjen nóg niet thuis, Mim?

KEIJKE: *(nogal kortaf)* Nee, ik hem hem nog niet gezien.

EEGJE: *(gaat zitten)* Hij zal wel in het Kooibos zitten.

KEIJKE: Best mogelijk. Het is niet de eerste keer dat hij niet thuiskomt. Maar na zo'n nacht als vannacht. Die storm. Ze zijn de hele nacht op het strand geweest, bij paal 9. Er was een schip vergaan. Er was. *(kijkt Eegje onderzoekend aan)* Maar hoe kom jij erbij, dat hij wel in de Kooi zal zijn?

EEGJE: Dat hoorde ik van Japke. Toen ik straks even uit stond te kijken naar Arjen, kwam ze voorbij. Ze ging naar huis. *(geheimzinnig)* Ze zag eruit alsof ze van een bruiloft kwam en toen ik haar vroeg of ze Arjen ook had gezien, zei ze dat ze hem naar het Kooibos had zien gaan.

KEIJKE: Waarom was Japke zo laat gisteravond?

EEGJE: Mim weet toch dat ik gisteren met Jiltje eerder van de wei naar huis ben gegaan, omdat Jiltje zich niet lekker voelde? Ik wou haar naar huis brengen. Nou, en toen moest Japke alleen alle koeien naar huis drijven. Ook de onze. Ik had erop gerekend dat Arjen haar helpen zou. Hij heeft het me beloofd.

KEIJKE: *(beetje spottend)* Arjen jaagt liever op konijnen en eenden, dan dat hij achter de koeien aanloopt.

EEGJE: Och ja, nu Mim het zegt... dat is waar ook. Hij heeft me gisteren een robbevel en twee konijnen meegegeven. Ze liggen in de schuur. Op die manier verdient Arjen toch wat bij, hè Mim?

KEIJKE: Hij zou maar liever op de boerderij meer helpen. Als je broer Laas niet zoveel deed, dan zou ik niet weten, hoe alles op tijd klaar te krijgen. *(gaat op stoel zitten met hoofd in handen)* En nu is Laas kwaad weggelopen. *(zucht)* Hoe moet dit alles nog aflopen. Ach, leefde je Ta nog maar. Die zou ze wel aanpakken.

EEGJE: Maar als de reddingsboot op zee moet, dan is Arjen één van de eersten. Als hij er nog niet is, vaart de schipper niet uit. *(pakt haar moeder bij de schouder)* Dat weet Mim toch ook wel?

KEIJKE: Ja, dat weet ik. Vannacht liep hij ook voorop. Als de zee maar roept. Dan is hij wel flink. Ach, *(alsof ze de zorgen van zich afzet)* wie weet, misschien later, als hij wat ouder is en getrouwd.

EEGJE: Ik geloof, dat Arjen een oogje heeft op Japke. Ze zeggen, dat hij gevochten heeft met Sieben Buren om Japke.

KEIJKE: *(verrast)* Och kind, als dat eens waar was, dan zou ik nog hoop hebben, dat er nog iets van terecht komt. Japke van Hille Roos van hiernaast. Ze zijn samen opgegroeid. Japke is een flink famke en misschien kan zij hem tot andere gedachten brengen. Maar stil... Daar hoor ik hem. *(men hoort buiten gestommel. Arjen komt binnen, gekleed in zeemanstrui)*

EEGJE: Dag akelige broer van me. Waar ben jij de hele tijd geweest? En waarom heb je gisteravond Japke niet geholpen met de koeien?

ARJEN: Geholpen?

EEGJE: *(kwaad)* Ja... geholpen. Nu heeft ze een lelijk standje van haar Ta

gehad. Waar ben je trouwens de hele tijd geweest?

ARJEN: (*plagend*) Dat hoef ik jou toch niet aan je neus te hangen.

EEGJE: Engerd. (*steekt tong naar hem uit en gaat af*)

ARJEN: Dag, Mim.

KEIJKE: (*vrij stug*) Zo, ben je daar weer?

ARJEN: Zoals Mim ziet.

KEIJKE: Waar was je vannacht en de rest van de dag?

ARJEN: Vannacht eerst was ik op het strand. Dat weet Mim toch? Er was toch een schip in nood? En daarna? Daarna ben ik naar de Kooi gegaan. Ik ben in de strozak gekropen in het Kooikershuis en in slaap gesukkeld. Heeft Mim wat voor me te bikken? Ik heb honger als een hos. En een slok thee?

KEIJKE: (*stroef*) De thee zal wel koud zijn.

ARJEN: Koud of warm... maakt niet uit. Ik ben er zo mee klaar. (*Keijke staat op om brood voor Arjen klaar te maken*) Mim wilde zeker zo gaan melken. Dat hoeft niet. Dat doe ik nu wel. (*hij staat op en gaat de deur uit. Men hoort geplens van water. Arjen roept van achter*) Even rossen, Mim, anders ben ik maar een half mens.

KEIJKE: (*in zichzelf*) Even rossen. Wie wast er nu alle dagen zijn bovenlijf. 't Is wat met die jongen. Daar ziet hij zelfs in de winter niet tegenop. (*spek snijdend*) Hmm. Die snee spek valt wel wat dik uit. Nou vooruit dan maar.

ARJEN: (*komt weer binnen en eet aan een hoek van de tafel met grote hapen van een boterham, Keijke trekt hem pet van hoofd*) Een mooi robbevel, hè Mim. Dat ene konijn is goed voor zondag. Het andere geef ik aan Oom Sieben.

KEIJKE: (*gaat zitten aardappels schillen*) Ik wou, dat ik wat meer op je aan kon. Er moet van de zomer nog zoveel gebeuren. Het is gauw hooitijd en de dagen, gaan gauwer dan we denken, Arjen.

ARJEN: Mim denkt toch niet, dat ik dan...

KEIJKE: Ik denk niks. Ik wacht alleen maar af (*driftig uitvallend*) en wat jij minder doet, doen ik en je broer Laas er wel bij.

ARJEN: Dat is rare praat, Mim. U weet best, dat ik aanpak, als het moet.

KEIJKE: Jouw Mim weet niks. Jouw Mim wacht maar af... Eén dag, twee dagen, drie dagen...

ARJEN: Eén dag, twee dagen, drie dagen. Dat moet Mim niet zeggen. (*nu ook driftig*) Dat is onzin. Vannacht dan, vannacht liep ik vooraan. Dat weet...

KEIJKE: (*recht voor zich heen starend en streng*) Arjen! (*Arjen zwijgt en eet rustig door, dan na een pauze*)

ARJEN: Mag ik nog een kopje thee Mim?

KEIJKE: (*veegt handen af aan schort en schenkt thee in*) Japke was gisteravond laat. Waarom heb je haar niet geholpen met de beesten.

ARJEN: (*is verbaasd en kijkt zijn moeder onderzoekend aan, maar als Keijke niks bijzonders laat merken*) Dat wou ze niet, Mim. Ze zei, dat ze

het alleen wel afkon.

KEIJKE: Oh... zo! *(er wordt geklopt. Himmelreich, de houtenkastman komt binnen, gevold door Eegje. De koopman heeft een houten kast op zijn rug, een zak met goed licht er bovenop. Als hij binnen is, zet hij de kast op de grond, Himmelreich heeft een Duits accent)*

HIMMELREICH: Gutentag, beste menschen. Hier ist de houtenkastenman. En kuck mal wat een mooi famke ik buiten heb gevonden? *(slaat arm om Eegje heen, deze wordt wat verlegen)* Brrr... Wat is het kalt buiten! Was ein storm vannacht, hè?

ARJEN: Ha, Himmelreich, ga zitten, man.

KEIJKE: *(fluisterend tot Arjen en Eegje)* Jullie gaan evengoed op tijd melken, hoor!

ARJEN: Ja, ja, als Mim dan maar niet haar hele beurs leeg koopt.

HIMMELREICH: Oh... das hindert niet, hoor. Das geld ist bei mij in gute handen.

KEIJKE: *(terwijl ze een kleurig doekje bekijkt)* Ik zal wel gek wezen. *(ze legt het doekje weg en gaat brood en thee klaar maken voor Himmelreich)*

HIMMELREICH: *(zet zich breeduit aan tafel)* Hè, 't is hier toch besser, als aan de vaste wal. Daar zullen ze zich wol tien keer bedenken, voor ze ein kaufmann binnenlaten. Sommige menschen doen de deur niet eens voor je open.

KEIJKE: Sjonge, jonge. Wat gaat 't er toch raar aan toe, daar aan de vaste wal. Je vraagt je af, of die mensen daar wel hun verstand hebben. Dat leven in zo'n stad, dat is me wat.

HIMMELREICH: Ja, er zijn menschen, die niemals hun eigen straatje uit komen.

ARJEN: Nooit de straat uit, nooit uit de stad? Nooit in de ruimte, tussen hemel, zee en aarde? Dat zou ik nog geen week volhouden. Nee, dan hebben wij Skilgers het toch beter! Maar zo moet er toch ook wel misdaad en geweld in de wereld komen. Wat zeg jij daar van, Himmelreich?

HIMMELREICH: Misdaad und gewalt in die stad. Daar hab ik al zoveel van gesehen, daar zou ik wel een hele mittag over kunnen vertellen. *(hij gaat er eens gemakkelijk voor zitten)*

KEIJKE: *(geeft Arjen een wenk)* Arjen, denk aan het melken.

HIMMELREICH: Ach, dat sind ook keine verhalen voor jonge famkes. *(is duidelijk gecharmeerd van Eegje)*

ARJEN: *(plotseling opstaande)* Ja, ja, we moeten gaan melken. Kom Eegje.

HIMMELREICH: *(tegen Arjen)* Kan ik niets an dich verkopen?

ARJEN: Wat ik nodig heb, weet Mim wel. Handel het maar verder met haar af. *(tot Keijke)* Niet boven een gouden tientje gaan, hoor Mim!

KEIJKE: Ik kijk wel uit.

EEGJE: En denk je aan pepermintjes voor mij, Mim?

HIMMELREICH: *(staat op en neemt Arjen bij de arm)* Hast du al een mädchen, om 't buurtfeest mee te houden? 't Opperried nennt man das

hier, toch? Ik heb schöne dingen voor aardige meisjes. Moet je nicht eens kijken?

ARJEN: *(stug)* Nog niet. Volgend jaar misschien. *(tot Eegje)* Kom kind, ga jij maar met je grote broer mee. We gaan melken. *(hij pakt Eegje bij haar arm en ze gaan samen af)*

HIMMELREICH: *(kijkt Eegje na, tot Keijke)* Als ik nog jong was, nam ik vast een Terschillinger mädchen, eh meisje.

KEIJKE: *(met een fijn lachje)* Dat zal wel, ja. Maar het zou nog maar de vraag zijn, of dat Skilger famke jou zou willen hebben.

HIMMELREICH: Natuurlijk wil ze me hebben. Al was het alleen maar om mijn kast.

KEIJKE: Ik moet een nieuwe boterbak van je hebben, Himmelreich. En een slingerdoekje voor Eegje. *(de koopman haalt een emaille schaal uit zijn kast en enkele kleurige doekjes)*

HIMMELREICH: Hier, zoek maar uit.

KEIJKE: *(na enig zoeken)* Hier, doe me deze groene maar, en geef me ook een baaien hemd voor Arjen.

HIMMELREICH: Een baaien hemd voor Arjen. Daar kan ik je ook nog aan helpen. *(hij haalt er een uit zijn pak)* Asjeblijft. En wat nog meer?

KEIJKE: En pepermuntjes. En dat was het. Himmelreich, hier, drink je thee op, dan ga ik geld halen. *(Keijke af. Even later komt Laas haastig binnen)*

HIMMELREICH: Ha, daar ist der jungste zoon auch... Ik miste je al. En kan deze arme koopman aan jou nog was kwijt?


LAAS: Heb je nog iets in je kast voor een famke, Himmelreich, een aardigheidje?

HIMMELREICH: Fur ein famke? Fur ein aardig Terschillinger famke, Laas? Ietske van Kees van Jauk? Geertje van Hille Zorgdrager? Oder is het misschien een famke uit Hoorn?

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407



“Samenspelen” is ons motto